

Aladağlar – Büyük Demirkazık (3757 m)

Güneybatı Yüzü – “Kulvarın Gizi”

13 Mayıs 2017

Serhan Poçan, Bora Maviş

AD, 1. III (IV max., ~150m), 2. 20-40° (~430m), 3. III+/IV- (IV+ max., ~270m), 4. 15-45° (~450m)
rota tabanından ~1300 m, Sokullupınar yayladan ~2750 m, Sokullu-Sokullu: 17.5 saat

Bu kulvar uzaktan güneybatı yüzüne bakan biri için çok gizli olmasa da, sonuçtan yola çıkarsak, kesinlikle gizemli.

Toparlayabildiğimiz ön bilgiden, rotayı tamamladıktan sonraki bir senelik süreçte aynı yüzde yapılan ek tırmanışlara uzanan tarihçe şu şekilde¹:

- Yüzün görece daha sağındaki 1.4 ve 1.19 rotaları rapor dışında tutulmuştur.
- Yüzdeki ilk rota 1970’de 4 kişilik bir ekip tarafından çıkılmış olan “Leitl” rotasıdır². Giriş bölümünün III derece civarı olduğu belirtilen ve tüm fotoğraflardan da fark edilen kilit bölümünde V– dereceye varan zorlukta bir rota.
- 1993 yılı Haziran ayı başında Tunç Fındık ve Kürşat Avcı tarafından kullanılmış olan bir **iniş hattı**. Boğaz seviyesinin 100m üstüne kadar serbest inebildikleri, bu noktadaki dik bölgeyi ellerindeki perlon bant, ip vs.’yi birleştirip tutunarak inmek zorunda kaldıkları bir rota (inişin bu noktasında zorluğu IV/IV+ olabilecek bir pasajı bu şekilde inmişler, kendi aralarındaki ismiyle “Death or Glory”)
- 1994 yılı Haziran’ı sonunda bir önceki yıl yaptıkları iniş sırasında fark ettikleri hattı çıkan, Tunç-Kürşat (ek olarak Alptekin Arat ve Ertuğrul Melikoğlu) Leitl rotasının muhtemel başını, o rotanın kâğıt üstündeki tarifine uygun biçimde yapıp, kilit noktası öncesinde, sağa geçen bir rampayla güney yüzüne dönerek “kar kalkanı”na bu yönden ulaşmıştır³. Tunç-Kürşat aynı rotanın kış çıkışını 21 Mart 1995’te yapmıştır.
- 13 Mayıs 2017’de bu raporda anlatacağımız çıkışımız sonrasında, 28-29 Ekim 2017 tarihlerinde Doğa Ceylan, Hatice Türk ve Gökhan Temiz’den oluşan bir ekip, bizim çıktığımız rotanın solundaki bir hattan zirveye ulaşmıştır (Abalakov Rotası). Çıkışları sırasında 1993 inişinden kalan istasyon malzemelerine rastlamışlardır. Doğa Ceylan ve Güçlü Özen 28-29 Aralık 2017 tarihinde bu rotanın ilk kış çıkışını tamamlamıştır.

Çıktığımız hatla ilgili farklı mevsimlerde çekilmiş açısı farklı fotoğraflar üzerine yaptığımız çizimler:

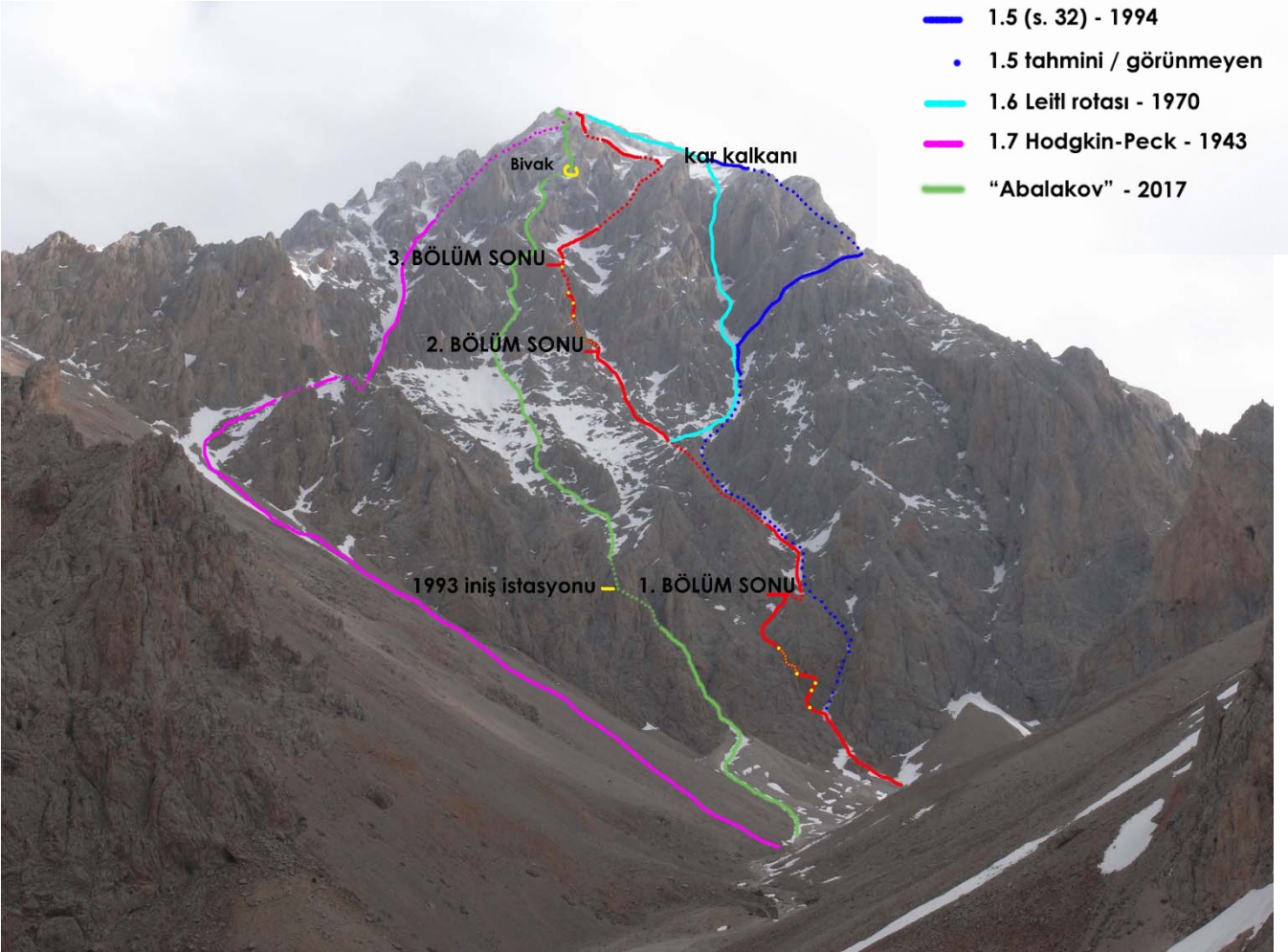
¹ Tunç Fındık’ın Aladağlar Rehberi (2016) referans alınarak okunmalıdır.

² Rota 1.6: s. 31, çizimler s. 33 ve 35. Rotanın giriş bölümü; bu bölümün çizim fotoğraflarına yansımamış olmasının yanında, tekrarı da olmayan bir rota olmasından dolayı bir miktar belirsizdir.

³ Rota 1.5: Tunç’la, bu çıkışımız sonrası yaptığımız görüşmelerde; rotanın gösteriminin yapıldığı sayfa 33 ve 35’teki çizgilerdense, sayfa 32’deki çizimin referans alınması gerektiği konusunda hemfikir olduk.

- "Kulvarın Gizi" - 2017
- görünmeyen bölge
- istasyon
- ipte eşzamanlı tırmanış
- 1.5 (s. 32) - 1994
- 1.5 tahmini / görünmeyen
- 1.6 Leitl rotası - 1970
- 1.7 Hodgkin-Peck - 1943
- "Abalakov" - 2017

Tırmanışa Sokullupınar'dan başladık. Tamamlayıp aynı yere geri dönmemiz 17.5 saat sürdü. Rotaya girdiğimiz dönemde, kar kaya basamaklarından kalkmış, kulvar içlerine ve zirve eteklerine çekilmişti. Bu nedenle rota anlatımını ve dereceleri 4 ayrı bölüm için hazırladık. Geçiş döneminde kaya içerikli bir tırmanış deneyeceğimizden, tam taban ayakkabı, krampon ve tırmanış ayakkabısı içeren setimize ek olarak, bir 3. ayakkabıyı (koşu) rota altına erişimde kullandık.

1. Bölüm, III (IV max., ~150m)

Hedefimiz, Leitzl rotasının girişi gibi başlayıp, yüzün ortasında bir yerde o rotadan ayrılıp soldaki olasılıkları denemektir. Leitzl rotasından yukarıda sola ayrılacağımız nokta için tırmanış öncesi hemen hemen emindik (yukarıdaki gösterimde TURKUVAZ). Ancak Leitzl rotasının ayrılmadan önceki "giriş" kısmında net değildik. Kitaptaki çizimlerde bu alt nokta görünmüyor. Bizdeki fotoğraflardan ise gireceğimiz noktayı net görüyoruz ancak, gördüğümüz bölgenin tarifte anlatılan III dereceye uymayabileceğini tahmin ediyoruz. Bu nedenle "III derecelik bir giriş" bulmak için bir miktar arandık.

En akla yatkın ve tarife uygun bulduğumuz noktadan bir kulvara girdik (2450m). Kulvarın doğal gidişinde daraldığı nokta, aşağıdan veya karşıdan bakışla çıkılamayacak görünmese de tam olarak III derece rahatlığında görünmüyor. Leitzl rotasının girişi ile ilgili şüpheye düşerek sola yani sarı duvarın alt sınırındaki ağaca doğru ip açarak devam ettik. İpimiz katlanmış bir çift ipin teki, yani 30 metreydi. Anlatımdaki en uzun ip boyu bu nedenle 30 m kabul edilmeli. İlk ipi hızlıca ağacın altına erişmekte (III+), 2. ipi ise kısa bir pasajla hemen bir üst sete ulaşmak için kullandık (III). 3. ip artık hafif solumuzda kalan ağacın hemen üstünden geçip daha soldaki kulvarımsı yapıya kavuşmak için yeterli (IV). Kalan kısımda (4. ip) rota yatmadan önce bir miktarda ipte eş zamanlı tırmanıyoruz (III-). Sağımızdaki kütleyi kolay yerine kadar sol yamacından takip edip, bir süredir sağımızda kalmış kulvara dönmeyi biraz daha çıktıktan sonra başarıyoruz.

1. ip boyunun sonundan aşağıya (sol); kulvarın III derece olması beklenen ancak gözümüzün kesmediği doğal devamına (orta); kulvarın solundaki bize yakın ağacın hemen üstünden geçen sete bakış (sağ).

1. ipte tırmanış (sol); 3. İpin başı (sağ)

1. Bölümün sonundan; 2. İpin başında ayrıldığımız ana kulvar hattına doğru bir bakış (sol), yukarı bakışla sağımızda kalan ana kulvara kısa bir etapla iniş yapıp 2. Bölüme başlayacağız.

2. Bölüm, 20-40° (~430m)

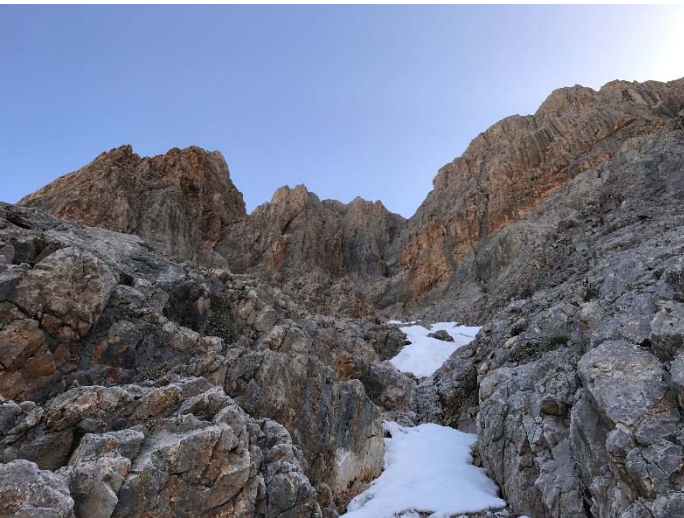
İşte kulvardayız. Ayakkabı değiştir, krampon tak. Bir miktar açılmış bölge dışında sert kar üstünde müthiş bir kulvar. Solumuzda kalan siper nedeniyle, aşağıdan ve karşıdan bakışa biraz kapalı gizli bir hazine. Aslında tam olarak bu bölüm için giriştik bu işe. Mutluyuz. Ufak kaya basamakları (III+) akışı bozmuyor. Leitl ile ayrışılan noktaya kadar durmuyoruz. Çatalda bir miktar etrafa bakınıp yine aynı hızla soldaki hedefe doğru devam ediyoruz.

Ayrıma gelmeden önce 1. Bölüm sonunda kulvara giriş noktamıza son bakış (sol). Leitl ayırımında Kayacıkbaşı üzerinde 1999'da çıktığımız bir rotanın inişinde kullandığımız kulvarı tartışıyoruz. Yüzün sağ sırtından inen ve en uzun kar diline ulaşarak biten kulvar (20.2 rotasının inişi için anlatılan kulvar, s.134) (sağ).

Leitl için ayırım (sol). Ayrımdan sonraki kısa basamaklar şeklindeki kaya yüzeylerinde tırmanış.

2. Bölümün sonlarından 3. Bölümdeki kayalıklara bakış.

3. Bölüm başından aşağılara bakış (sol).

3. Bölüm, III+/IV- (IV+ max., ~270m)

Kulvarın bitiminde eriştiğimiz noktadan, doğal devamına göz atıyoruz. Durum parlak değil. 1. Bölüm'dekine benzer bir his. Yine soldan daha uygun olabileceğini düşündüğümüz yerler tespit edince, ilk iş kramponları çıkartıyoruz. İpte eş zamanlı giderek soldaki ilk ve dar kulvara giriyoruz. Kulvarın ulaştığı çanak oldukça çürük ancak, çanağa girmeden sağ yüzeyden bir kuleciğe çıkınca, bunun devamını getirebileceğimizi fark ediyoruz. Ufak bir hazırlık molası ve 3 ip boyu sürecek ipli tırmanışı başlatıyoruz. 1. İp yeni kulenin solundaki dihedrale erişim ve onu çıkış (III+). Kaya ayakkabısı hala idare ediyor. Ancak 2. İpin girişi için ayakkabı değişimi şart. İlk zorlu hamleler sonrası hemen sağımızdaki kulvarı yalayarak geçen sırtı yüzeyinden geçiş (IV-).

3. Bölüm başından kulvarın devamına bakış (sol). Kulvarın devamını beğenmeyince kulvarın solunda izlediğimiz hat (3. Bölüm) (sağ).

Soldaki ilk ve dar kulvarın girişinde (sol), kulvarda (sağ).

2. ipin sonundaki istasyonumuz hala kulvarın solunda. Sağa kulvara geçiş ve kulvardaki ilk 5 metre zorlu (IV+). Ancak sonrasında rota yatıyor (III/III+).

Küçük dar kulvarın bitimindeki sağ yüzeyin üstündeki kulecikte ipli tırmanışa hazırlık molası (sol), Yarısi gölgeli dar kulvarın sonu görünüyor (sağ).

3. Bölüm 1. ipin sonundaki kulenin solundaki dihedral (üst-sol), 2. İpte girişi zor görünen sırt yüzeyi (üst-sağ), 3. İpin başında sağımızdaki kulvara geçiş (sol).

3. Bölüm sonunda o sırada ertesi gün yapacakları tırmanış için Bozkaya önündeki kör vadiye yükselmekte olan arkadaşlarla iletişim kuruyoruz (sol).

4. Bölüm, 15-45° (~450m)

4. Bölüm önümüzde açılan bu geniş alanı geçişimizle başladı. Kırmızı ok "direk" rota hattı. Rotayı aşağıdaki kilit aşamaların hiçbirinde "direk" devam ettirememiştik. Acaba bu son bölümde başarabilir miyiz?

Hızla yüzeyleri geçip, yukarıdaki fotoğrafta kırmızı okla gösterilen olduğu bölgeye yaklaşıyoruz (üst-sol).

Olacak gibi değil. Buz çok uzun süredir aldığı güneşle ısınmış ve akmaya başlamış. Bir gece öncesinin sıcaklığı da oldukça yüksekti. Belki 2-3 hafta öncesinde denenmiş olsa çok zevkli bir hat olacak kulvar bize bu haliyle güven vermedi (üst-sağ).

“Direk” rotaya devam etmeyeceğimiz kararını verir vermez hızla sağımızdaki rampaya doğru ilerleyip meşhur “kar kalkanı”na doğru yükseldik.

Sağa yönelimli rampada ilerleyiş (sol) ve sırtı kestiğimiz nokta (alt).

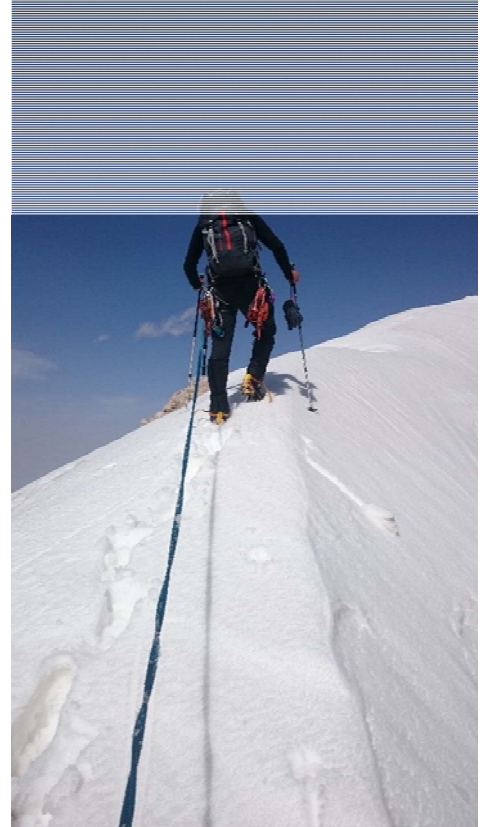
Boyunda bu iple düşmesek iyi olur ! (sol),
veee kar kalkanı (sağ).

Suyumuz tükenince kalkanın ortasına yakın hizada dinleniyoruz (sol).
Mola sonrası etaplar (alt).

Zirve sırtında tanıdık zeminde son adımlar (sol, sağ)

Akşamüstü vardığımız zirvede artık hafiften üşümeye başlıyoruz. Derhal inişe başlayıp geceye kalmadan bitirmek istiyoruz.

İniş sırtında karlı yüzeylerde iniş istasyonlarını bulamadığımız yerler oluyor ama Narpuz zemine indiğimizde muhteşem bir sürpriz karşılıyor bizi. Vadi tabanında hala kar var ve bizi darın altına kadar tabandan ulaştıracak kadar sürekli. Yorgun dizlerimiz tam kıvamındaki karla bayram ediyor.

Bitti... (üst), Başlarken... (alt)

Bu çıkışlarla yüzdeki temel kulvar sistemleri arasındaki ilişki önemli ölçüde ortaya çıkmış oldu. Ancak, üst ve alt kısımlarda yapılabilecek ek varyantlar, "Leitl" rotasının ilk tekrarı ya da kış tırmanışı, ya da Kulvarın Gizi'nin her bölüm için öngördüğümüz ama yapamadığımız direk çıkışı ya da kış tırmanışı ilgi çekici hedefler olarak durmaktadır. Gelelim, Leitl rotasının girişine... Eğer verilen derece doğruysa ve biz gördüğümüzün zorluğunda yanılmıyorsak, bu rotaya daha soldan yani Abalakov gibi bir girişle girilmiş ve sağa doğru daha büyük bir yay çizilmiş olma olasılığı var. Bunun belirlenmesi için biraz daha detaylı bir gözlem ve ek tırmanışlar gerekiyor.

Malzeme: Çekiç, 4 sikke, 1 krukonagi, 1 burgu, nutkey, 4 yaylı takoz, 7 tıkaç (11 9 7 5 hariç), 6x60cm / 12x19 gr karabin, 1 ayakkabı için karabin, 2x120cm/240cm istasyon perlon (her birinde bir kilitli bir kilitsiz), 1 çift ipin teki, 2çift buz aleti, sert ayakkabı/krampon, 2tırmanış ayakkabısı, bir de spor ayakkabı.